

2016-01-19

TJÄNSTESKRIVELSE
AFN 2016/1-615

Arbets- och företagsnämnden

Departementspromemorian 2015:60; Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning,

Förslag till beslut

1. Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över departementspromemorian 2015:60 *Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning*.
2. Arbets- och företagsnämnden beslutar att ärendet justeras i omedelbar anslutning till sammanträdet.

Sammanfattning

Nacka kommun har av Regeringskansliet anmodats att yttra sig över departementspromemorian Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning.

Regeringen har tagit initiativ till ett nytt kunskapslyft, i syfte att stimulera näringslivets kompetensförsörjning samt ge fler människor möjlighet att få jobb. Som ett led i detta arbete föreslås utökad rätt för elever att läsa kurser på kommunal vuxenutbildning. Rätten gäller kurser som ger eleven behörighet att söka till högre utbildning. Vidare föreslås att Skolverket ska utreda möjligheterna att inrätta en nationell betygss databas, som bland annat ska underlätta intagningen till kommunal vuxenutbildning. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

I Nacka kommuns kundval vuxenutbildning, som startade år 2005, har alla elever i princip rätt att läsa samtliga nationella kurser som Skolverket har godkänt. Nacka kommun ser att investeringar i bland annat vuxenutbildning leder till minskande kostnader för utanförskap. I Nacka kommun har kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat under tio år. Arbetslösheten i Nacka kommun har under en längre tid varit ett par procentenheter lägre än genomsnittet för Stockholms län. Sedan drygt tio år tillbaka har Nacka kommun tillämpat de förslag utredningen föreslår.

I utredningen anges att kommunernas kostnader för detta utökade uppdrag, rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning, fullt ut ska kompenseras av staten. Full kompensation är avgörande för att reformen ska full effekt.

Initiativet med en gemensam betygsdatabas är positivt.

Ärendet

Bakgrund

Nacka kommun har av Regeringskansliet anmodats att yttra sig över departementsskrivelsen Rätt till behörighetsgivande utbildning inom kommunal vuxenutbildning.

Förslag till förändringar, en sammanfattning

Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europa 2020, därför har regeringen tagit flera initiativ för att uppnå detta mål. Syftet med denna utbildningsreform är att:

- Ge vuxna en långsiktig möjlighet att genom utbildning byta yrkeskarriär, till exempel för att undvika arbetslöshet,
- ge kvinnor och män som aldrig fullföljt gymnasieskolan en livslång möjlighet att avsluta utbildning på gymnasial nivå, och
- en livslång rätt till behörighetsgivande utbildning ska bli en självklarhet och ett fundament i den svenska utbildningspolitiken.

Effekten förväntas leda till bättre karriärmöjligheter, ett ökat deltagande i samhällslivet och personlig utveckling för individen, och att kompetensbehov från arbetsmarknaden bättre tillgodoses. Nyanlända ska ges bättre möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Den största förändringen som utredningen föreslår är att elever i kommunal vuxenutbildning ges utökad rätt att läsa kurser i gymnasial vuxenutbildning som ger eleven möjlighet att få behörighet att ansöka till högre studier. Även möjlighet ska ges till vuxna att över tid komplettera utbildning på grund av arbetslivets utveckling och förändrade krav. Det ska finnas långsiktiga och livslånga möjligheter att byta yrkeskarriär. Det ska vara möjligt att gå utbildning i annan kommun än hemkommun, och en samverkan mellan närliggande kommuner föreslås för att kunna erbjuda ett stort utbud av kurser.

Förslag till yttrande

Den första juli 2005, startade Nacka kommun ”kundval kommunal vuxenutbildning” där elever gavs rätt att läsa samtliga nationella kurser som Skolverket godkänt, inte bara behörighetsgivande kurser. Elever har dock inte rätt att läsa en kurs där eleven sedan tidigare har ett godkänt betyg, men har genom prövning möjlighet till ”omtenta”. Om en elev har läst en kurs flera gånger och gjort avbrott eller fått ett underkänt betyg, är det inte givet att eleven får läsa om kursen, genom ett vägledningssamtal klargörs elevens förutsättningar att klara kursen innan ansökan godkänns.

Nacka kommun, förordar mot bakgrund från över tio års erfarenheter av att erbjuda elever möjlighet att läsa samtliga kurser inom den gymnasiala vuxenutbildningen och yrkes- och

lärlingsutbildningar, att rätten till utbildning inte begränsas till att enbart omfatta behörighetsgivande utbildningar. I Nacka kommun läser merparten av eleverna i den gymnasiala vuxenutbildningen yrkes- och lärlingsutbildningar. Om målet med den utökade rätten är att underlätta kompetensförsörjningen och ge fler elever möjlighet till egen försörjning är det viktigt att ge fler möjligheter att läsa yrkes- och lärlingsutbildningar.

Skollagen anvisar hur elevernas ansökan till vuxenutbildningen ska prioriteras. Förslaget kan medföra ett komplicerat prioriteringssystem som kräver mer resurser. Kommunernas resurser ska användas till kärnverksamheten, undervisning.

I utredningen anges att kommunernas kostnader för rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning, i enlighet med denna remiss, fullt ut ska kompenseras av staten, enligt den kommunala finansieringsprincipen. Nacka kommun anser att full statlig ersättning för kommunernas utvidgade uppdrag enligt denna reform fordras, för att reformen ska få genomslagskraft.

Förslaget med en gemensam betygsdatabas är positivt. Det skulle underlätta informationsutbytet mellan kommuner när eleven byter bostadsort. Den nya hemkommunen har då lättare att få tillgång till informationen om elevens utbildningsbakgrund. Risken med utfärdandet av dubbla slutbetyg, gymnasieexamen, skulle minimeras om kommunerna har tillgång till en gemensam betygsdatabas för vuxenutbildningen.

Det ska noggrant övervägas vilka, och hur många uppgifter, databasen ska innehålla, med tanke på skyddet för den personliga integriteten. Lika viktigt är det att överväga ändamålet med uppgifterna och vilka som ska ha tillgång till dem, samt de administrativa kostnaderna för uppdateringar i betygsdatabasen.

Ekonomiska konsekvenser

För Nacka kommuns del, kommer inte utredningens förslag att leda till väsentligt ökade kostnader. Det är angeläget att kommunernas kostnader för rätten till behörighetsgivande utbildning i kommunal vuxenutbildning, i enlighet med remissförslaget, fullt ut kompenseras av staten.

Konsekvenser för barn

Det finns ett samband mellan föräldrars fattigdom och barns ekonomi, sociala relationer och aktiviteter. Barn till fattiga föräldrar har oftare egna ekonomiska problem och lägre levnadsnivå i allmänhet, men de flesta barn med fattiga föräldrar har en rimlig materiell levnadsstandard, fungerande sociala relationer samt en aktiv fritid¹. När föräldrar ges ökade möjligheter till utbildning, och därmed ökar sin anställningsbarhet och framgång på arbetsmarknaden minskar risken för utanförskap och ekonomiskt beroende från samhället, vilket påverkar barnens livssituation positivt.

¹ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19103/2013-5-36.pdf>

Bilagor

1. Förslag till yttrande
2. Sammanfattning av utredningen och författningsförslag

Carina Filipovic
Enhetschef
Arbets- och företagsenheten

Staffan Ström
Rektor för vuxenutbildningen
Arbets- och företagsenheten